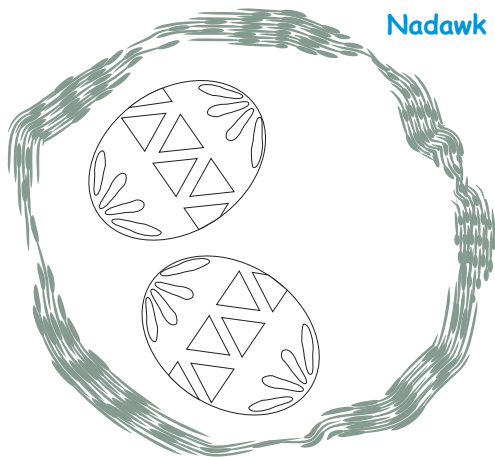

Starški list

2012/19

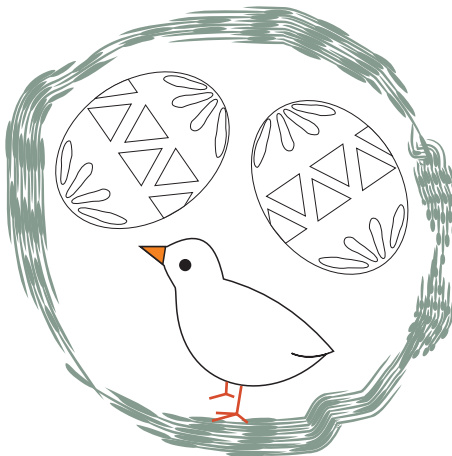
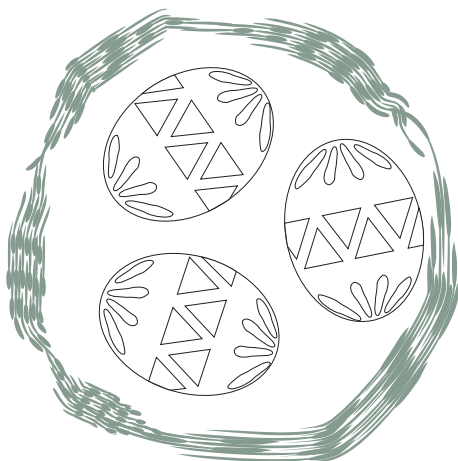

Nadawk za šulske a předšulske dźěći:

Na łuce je zajac do hněžkow jejka schować.
W jednym hněžku stej 2 čerwjenej jejce a
w tamnym 2 zelenej. W třecim pak su tři
jejka. Jedne je módre, druhe
zelene a třeće
čerwjene. W
hněžku z
čerwjenyj
jejkomaj stej čipka.

Do hněžka ze zelenyjej jejkomaj pak je sej
mały zajac zalěžł. Na zelenej łuce steja
nalětnje kwětki. Dwě stej žoltej a tři su
čerwjene. Wumoluj a pobrachowace wěcy

wudaće: nalěćo 2012/19
wudawaćel: Serbske šulske towarstwo z.t.
Póstowe naměsto 2
02625 Budyšin
tel.: 03591 550216
faks: 03591 550220

info@sorbischer-schulverein.de
www.sorbischer-schulverein.de

zamóhwitej redaktorce: Marja Jaworkowa/Monika Süßowa
tel.: 03591 550215

titulny wobraz: Křesćan Weclich z Wotrowskeje pěstowarnje
fota: SŠT, Rafael Ledźbor (str./S. 4)

© 2012 Serbske šulske towarstwo z.t./Sorbischer Schulverein e.V.

Lubi starši,

kak wujasnimy swojim dźěćom smjerć? Kak z tutej temu we swójbje wobchadźamy? W tutym staršiskim lisće so mjez druhim ze žarowanjom zaběramy. K žiwjenju słuša porod runje tak kaž smjerć. Tohodla je přirodne zapřijeće dźěći do wšěch wotrězkow žiwjenja jara wažne. Dokelž mamy my dorosćeni často sami ćeže swójske začuća pokazać abo z nimi wobchadžeć, smy našim dźěćom winowaći wujasnić, čehodla smy zrudni a čehodla płakamy a pola koho pytamy tróšt, zo bychu nas zrozumili. Waš přikład wobtłyščuje so w zadźerženju Wašeho dźěsća.

Z Iriskej pochadźa přeće: Kroč swój puć měrnje, wosrjedź hary a honjeńcy, a spóznej, kelko pokoja či čišina wobradźa.

Žohnowany póstny čas a dosć chwile za rozmołwy a zaběru z Wašimi dźěćimi přeje Wam

Waša

Ludmila Budarjowa

Ludmila Budarjowa

předsydka Serbskeho šulskeho towarstwa z.t.

Wobsah:

Žarować z dźěćimi	1
Smjerć a žarowanje - farar Gerat Wornar	3
„Za to sy hišće pře mały!“-Dźěći so za smjerću prašaja - Chrósćicy	5
Čehodla sy přeco tak zrudna? - Malešecy	7
Twar ptačeje chěžki - Malešecy	8
Dźěći wotkryja jutrowne symbole - Wotrow	9
Zeleny štwórtk z dźěćimi - Ralbicy	10
Jutrowne hódančko	11
Literarne pokiwy	12

Žarować z dźěćimi

Je drje přirodne, zo chileja dorosćeni k tomu, zo na swoju smjerć rady njemysla a wo tym njerěča. A runje nic z dźěćimi. Faluja jim słowa – wosebje potom, hdyž su sami potrjeheni.

Ale pospyt, prašenjam dźěći so wuwinyć abo dźěći před hrózbnej wěrnosću smjerće škitać chcyć, wuskutkuje skerje to napřećiwne: Wone čuja so wopušćene. Na žadyn pad njeměli prajić „To ty hišće njerozumiš.“ Wopačne wobrazy kaž „sej wusnył“ abo „wot nas šoł“ njeměli so we wotmołwach jewić. Hdyžkuli chcedža dźěći wo smjerći rěčeć, zasłuža sej jasnu, dźěšcowsku wotmołwu. Starši móža wotewrjene a sprawnje wo tym rěčeć a dźěći při tym tež wo jich předstawach wo smjerći powědać dać. Jeli njewěmy wotmołwu abo wotmołwy njedawa, měli to dźěšću tež tak prajić.

Hdyž so smjerć bliskeho swójbneho bliži, móža starši swoje dźěći kedźbliwje a sčasom na to přihotować. Dźěćo začuje derje změny w zadźerženju druhich, so starosćacych přiwuznych. Je lépje swoje začuća pokazać a dźěćo do swójskeho žarowanja zapřijeć.

Starši měli dźěćom zmóžnić, so z jich lubowanym čłowjekom rozžohnować móc. Před pohrěbom móža z dźěšćom hišće raz ke kašćej (snadž wočinjenemu) hić, swěčku zaswěćić a so pomodlić. Dźěćo móže tež kwětku abo něšto samopaslene sobu do rowa dać. Wopyty na kěrchowje wujasnja, zo njeje wotemrěty zabyty. Rozžohnowanje při rowje je za dźěći čím wažniše, čím bliže wotemrěty jim był je. Jeli na přikład nan, mać abo dźěd abo wowka wumrěja, měli je dźěći tež hišće jako mrtwych widzieć směć.

Najebać nadźije na wěčne žiwjenje wostanje ból wo zhubjeneho lubowaneho čłowjeka. Křesćanska wěra njewozmnje smjerći ničo z jeje surowosće. Nadźija na žiwjenje po smjerći pak móže žarowanje wolóžić.

Ale kak móžemy dźěšću wujasnić, kotrež so praša: „Kak móže wowka do njebjes přińć, hdyž ju

tola do zemje pohrjebamy?“ Snadž pomha při tym přirunanje: Suche tulpowe cybly tyknjemy w nazymje do ćmoweje zemje. W nalěcu wulězu z nich najrjeńše pisane kwětki.

Za džěci so njezrozumliwe skónčenje žiwjenja často přez to zlahodži, zo njemóža cyły rozměr podawka přewidźeć. Zrozumjenje a tróšt wothraje so w jich konkretnym žiwjenskim swěće.

Džěci reaguja na smjerc wšelako, za tym, kajki maja temperament: či jedni so wróco sćahnu; druzi snadź pišća, rjeja,

su agresiwni abo wuwija strach před samotou abo zlé sonja. Zaso druzi wostanu po zdaću cyle zymni a bjezwurazni. Někotre džěci reaguja z hněwom a spjećuja so přećiwo zrudobje, druzi ze sylzami a mjelčenjom. Wšitcy pak pytaja zrozumjenje a sćerpnosć pola dorosćenych.

Za dušine wuwice džěci je wažne wuknyć, ćežke časy přetrac a tak daloko kaž móžno přewinyć. Dokelž tež při wšej dobrej woli starši džěcom horjo ženje cyle zalutować njemóža. Jim potom móžnosć dać, zrudobu přežiwić, woznamjenja zdobom, je wukmanić, tež w přichodze z horjom wobchadzeć. Wopak by było, džěco jenož na druge mysle přinjesć chcyc abo činić, jako by horja njebyło. Zrudoba džěsća měła so chutnje brać, so z džěsćom wudzeržeć. Starši njesměli džěci wězo z jich zrudobu samych wostajić. Móža jim na wšelake wašnje po boku stać. Najwažniše: Džěci dyrbjeli sobuželnosć staršeju začuwać, trjebaja tróštowace słowa a čělnu bliskosć. Při tym smědža a dyrbja dorosćeni tež swójsku tyšnotu pokazać. Čim bóle džěci nazhonja, zo woni swoju bolosć džěla. Wotewrjena rozmołwa bjez předsudkow je najlěpši hojenski srědk, z kotrejž móža dorosćeni často ćežki a sprócniwy puć žarowanja přewodzeć.

Naše žiwjenje njewotběži po našich přecach. Kóžde žiwjenje so jónu započina a jónu dze ke kóncej. Za džěci je nazhonjenje časnosće wažny wuknjenski krok w žiwjenju. Derje by było, by-li džěci wuknyć móhli, zo je žiwjenje drohotne a kónčne. Džěci zapřimnu hranicy, kiž njehodža so wotstronić ani přestorčić a kotrež dyrbja so respektować. Tute dopóznać je na kóždy pad bolostne, ale trěbne, dokelž wotpowěduje realicie.

po „Elternbrief“ (23 a 27)-iniciatiwa katolskeje cyrkwy

Smjerc a žarowanje

„Awto je moju Minku přejěło“, žalosći Marka maćeri. Mać wozmjě mortwe čětko kóčki Minku z puća a połoži je skedźbnje do garaže. „Hdyž budže nank z džěła, ju w zahrodže pohrjebamy.“ Nan wurjě hłuboku džěru na kromje zahrody, zo njeby žane zwěrisko w nocy mortwu Minku čuło a zaso wuhrjebało. Z kiješkow zhotowi Marka maćy křižik a postaji jón na rowčk swojeje Minku.

Prěni króc je to Marku potrjehiło, zo dyrbyeše so wot něčeho džělić, štož bě jej lube a drohe było, najprjedy žiwe a nětko nježiwe, mortwe. Wězo ju to boli, a hdyž na Minku pomysli, ma hišće dołho spodźiwnje

začuće. Žaruje wo Minku a dopomina so na rjane dožiwjenja z njej.

Je wjele składnosćow, z džěćimi najwšelakoriše zjawy wšědneho žiwjenja wobkedźbować a sobu dožiwić. Po zymje je to nětko znowa wotućace nalěčo. Žiwjenje nastawa a so minje. Do zemje wusyte symješko wotuća k nowemu žiwjenju. Je to pola čłowjeka tež tak? Žadosć za tym je wulka. Tohodla so swójbje załožuja, staršej mataj džěći a džěd a wowka wjesela so nad swojimi wnučkami. Jeli njejsu sami stawni a nahladni, bychu rady widželi, zo budu to jich potomnicy. Wuznamnym ludžom stajeja so pomniki. Najradšo bychu ludžo wěčnje žiwi byli.

Tola to njeje biologisce móžno. Tež ludžo zestarnu, schorjeja a skónčnje wumrěja. Duchownu kulturu ludži spóznaješ najlěpje na tym, kajku maja česćownosć před žiwjenjom a kak wobchadžeja ze smjercu. To wotbłyšćuje so wosebje w nabožinach. W židowstwje a křesćanstwje je wěra a nadžija na wěčne žiwjenje pola Boha najjasnišo spóznać. Pola nas w Serbach pokaza so to wosebje jutry, hdyž stotki křižerjow zmortwychstanjenje Chrystusa haleluja spěwajo wozjewjeja. Přeco husćišo dožiwjamy, zo so tež w běhu lěta při pohrjebach na našich kěrchowach jutrowne kěrlušy zanošuja. Wosebje w Róžeńće su samo džěći tónle jutrowny nałožk dorosćenych napodobnjeli a z chorhojemi a drjewjanymi konikami spěwajo po wsy čahali. Hač pak tež klepotarjo wulki pjatk a čichu sobotu přeco wědža, čehodla wot jednoho swjateho křiža k druhemu chodža? Pozłoćane křiže mjenujcy na to dopominaja,

zo je Jězús smjerc přewinył. Mortwy z křiža wzaty a do rowa položeny, njeje w rowje wostał, ale jutry z mrtwych stanył. W nowym čele je so Zrowastanjeny najprjedy někotrym žonam a potom svojim japoštołam pokazat a skónčnje po 40 dnjach do njebyes spěł. Tam pola sebe nas wšitkich wočakuje, zo bychmy so z našimi lubymi zemrěťymi zetkali. Na to so wjeselimy. To pomha tež wšu zrudobu lěpje znjesć.

Směmy a dyrbimy wotewrjenje wo smjerći a wumrěću z džěćimi kóždeje staroby rěčeć. Wažne je, zo jich prašenja, začuća a strachi chutnje bjerjemy. Štož jim prajimy, ma wěrnosći a woprawdžitosći wotpowědować. Surowosć džělenja, bóľ rozžohnowanja z nasmjerc chorymi přiwuznymi njetrjeba so tež před džěćimi zatajić. Ale mamy jim pomhać, wumrěće a smjerc prawje zarjadować. Jeli so džěćo na pohrjebje wobdžěli, mamy je na to přihotować. Je derje, hdyž ma někoho poboku, kotrehož móže so za ruku dzeržeć a kotryž njeje sam wot zrudoby přejara přemóženy. Potom znjese tež kóžde džěćo, hdyž něchtó w swojej zrudobje wótře zapłaka.

farar Gerat Wornar

„Za to sy hišće pře mały!” Džěci so za smjerću prašaja

Husto słyšimy, hdyž so džěco dorosćeneho wo smjerći praša: „Za to sy hišće pře mały!” Starši chcedža jich džěco často před temu „smjerć” škitać. Mysla sebi, zo njemóže džěco smjerć zrozumić a předžělać. Smy w generaciji žiwi, hdžež je wobchad ze smjerću za džěci tabu!

Sym Lilijana Rachelic a wotzamknu lětsa wukubłanje na kubłarku. Za temu mojego fachoweho džěla wupytach sebi: „Wuznam žarowanja w džěcatstwje a kak spytam tutu temu w praksy přesadzić”. Pruwowanski praktikum přewjedu w pěstowarni w Chrósćicach. Tam přewjedzech z džěćimi w starobje 3 do 4 lět poskitk k tutej temje. Situacija so wuda, jako džěci mi wo smjerći domjacych zwěrjatech powědachu. Dołho slědžich za knihu, kotraž smjerć jako džěl žiwjenja wopisuje. Namakach šwedsku džěcacu knihu „Adieu, Herr Muffin”. Knjez Muffin je wujk, kiž je hižo stary a po času zemrěje. Dopomina so na rjane časy jeho žiwjenja. Hdys a hdys dóstawa list małeje holčki. Jej knjez Muffin słuša. W listach zaběra so holčka ze smjerću a pisaswoje mysle a štož je wot nana słyšała.

Z rjanymi ilustrowanymi wobrazami powědach džěćom stawiznu knjeza Muffina. Zanurichmy so do stawizny a wobkedźbowach reakcije džěci. Mnohe prašenja so jewichu. Spytach starobje wotpowědnje na prašenja wotmołwjeć. Džěci pokazachu wulki zajim na temje. Prašenja, kaž na přikład „Čehodla je knjez Muffin zemrěł?” abo „Je wón nětko pod zemju?” so jewichu. Hólcy a holcy

powědachu mi tež wo swojich nazhonjenjach. Džěci su slědžerjo, kiž chcedža wobswět z cyłymi swojimi rjanoscemi, wotběhami a ćežemi zeznać. Tež smjerć słuša k tomu.

Założer europskeho seminara za žarowanje Jorgos Canakakis praji: „Žarowanje w čichej komorce móže chore činić, powjetši strach před žarowacym chaosom a podpěra skamjentnjenje začuow.“ (Canakakis, 1992, str. 188 sc.) Žarowanje je njeparujomna reakcija na

zhubjenje. (hlej tež tam) Njesměmy džěci w tajkej situaciji samych wostajić, ale sprawnje, kaž tež sensibelnje na wšitke prašenja wotmołwić. Hdyž chcedža starši z džěcimi wo smjerći rěčeć, dyrbja na přenim městnje swójske začuća zrozumić a přiwwać. Njejsu zařdžene nazhonjenja smjerće hišće předžětane, dyrbi so wo tutych rěčeć. Hakle potom móža so starši džěcom wotewrić a z džěcimi rěčeć. Staršej pak njesmětaj holcu abo hólca nuzować, so wo situaciji rozmołwjeć. To džěco individualnje rozsudzi.

Hdyž zemrěje něchtó w swójbje, přecel, zwěrjo abo kubłarka skupiny, je wažne, džěco w tutej situaciji z lubosću a wěstotu popadnyć. Tež hdyž je za mać abo nana situacija sama ćežka, dyrbitaj staršej za džěco tu być. Wonaj pomhataj džěscu, so z mortwym čěłom rozžohnować. Tak móže so dwělowanjam a myslam kaž na přikład „Wowka njeje snano mortwa, je zawěšće jenož daleko přeč šła.“ zadžěwać. Jeli staršej samej džěco přewodžec njemóžetaj, sej njech pomoc pola přecelow wuprosytaj. Hdyž staj sotra abo bratr džěsća zemrětoj, staj staršej samej ze zrudobu wobćeženaj a njemóžetaj so džěscu w trěbnej měrje wěnować. Runje tu je pomoc třecich wažna, zo njebychu so džěci zanjechane čuli. Tež zwonka swójby trjebaja džěci lubych čłowjekow, kiž připosłuchaja a su wotewrjeni. Tež kontakt k druhim džěcom je wažny a ma so zdžeržeć. Njezamóže so džěco same wot so wotewrěć, je kedžbliwe přibliženje kubłarki abo přecelow staršich trěbne.

Kóžde džěco žaruje na swoje wašnje. Tole spóznać je wažne, dokelž reaguja džěci we wšelakich starobach rozdžělnje na smjerć. Tež hudźba, knižki, filmy móža pomoc być. Přez molowanje wobrazow, pisanje dženika abo powědanje stawizny hodža so začuća zwuraznić.

Džěci činja druhdy we wuwicu kročel wróco, hdyž smjerć blišeho dožiwja. Pytaja bliskosć, njezwěrja sebi wěcy, kiž su sebi do toho zwěrili abo chcedža snano zaso comak abo kušl-płat. Koncentraciske ćeže abo agresiwne zadžerženje móža so tež pokazać. W tajkej situaciji je wažne, džěscu zmóžnić, wo swojim hněwje a swojej zrudobje rěčeć směć. Derje je, wo dopomnjenkach zhromadnje rěčeć a tak čłowjeka, kiž je zemrěł, w pomjatkcu wobchować.

Lilijana Rachelic

Čehodla sy přeco tak zrudna?

Haj, před lětom běch zrudna. To začuwachu tež džěci mojeje skupiny a dyrbjachu wuknyć, z tutym mojim začucom wobchadžeć. „Čehodla tak spěšnje z nami swariš? Słyšiš mje, knjeni Kralowa?” Powědach džěcom, zo leži moja mać čezko chora w chorowni a zo so wo nju starosću. Rozmołwjach so z nimi. Woni powědachu mi, što je pola nich w swójbje chory a zo je tón abo tamny tež w chorowni był. Někotři z nich běchu sami hižo w chorowni. A tež, zo je tón abo tamny zemrěł wědzachu mi powědać. Nuznje mějach rozłóžić, zo njesčěhuje na chorosć awtomatisce smjerć. Džěci běchu při rozmołwje jara měrne a słuchachu na to, štož jim powědach. Zdobom wobkedźbowachu, kak na jich rozprawy a prašenja reaguju. Pytnychu tež, zo běch emocionalnje jara čućiła a zo to zamjelčeć njemóžach. Jako přeco husćišo falowach abo chětre přeč dyrbjach, mje džěci njerady hić dachu. Woni so přeco prašachu: „Je twoja mama přeco hišće chora? Dyrbiš ty do chorownje?” Jednoho dnja přistupi holčka ke mni a da mi samomolowany wobraz z kwětkami, ptačkami a slónčkom. „To móžeš twojej mamje dać, zo by so wona zaso wustrowiła!” Běch jara hnuta a podach so z rysowanju do chorownje.

Po dwěmaj njedzelomaj přińdžech zaso na džěto. Džěci na mnje hladachu, so wjeselachu, ale pytnychu tež, zo bě na mni něšto hinak hač hewak. „Čehodla sy ty tak čorna zdrasćena? Čehodla hladaš tak zrudnje?” Moje „wulke” chcychu wšo cyle jasne a bjez wokołopučow wědžeć. Tak powědach jim, što je so stało. Čehodla sym chwilku falowała. Čehodla sym nětko čorna zdrasćena a tež, čehodla sym zrudna. Napjate woni słuchachu a přirunowachu. Wuprajenja kaž: „Mo-

Borbora Kralowa z jeje „wulkimi”

ja mama je tež druhdy chora.” „Moja mama bě tež hižo w chorowni” atd. sčěhowachu a mějach je nuznje wobdžětać, zo njeby so strach šěrił a chorosć hnydom ze smjerću runostajiła.

„Hdže je twoja mama nětkole?” „W njebiesach.” wotmołwich. „A wona hlada na nas, tež na was a na mnje kedźbuje!” Holčka, kotraž běše wobraz molowała so prašeše, hač je moja mać tón

wobraz sobu wzała. „Što na tajke prašenje wotmołwiš?” so prašach. „Haj, a wobraz wisa sobu w mróčelach a mać móže sej jón kóždy čas wobhladać.” jej prajach. „Aha!” bě reakcija a z tym ta wěc za holčku wotbyta a wona spokojom.

„Hdy budžeš ty zaso wjesoła?” a „Hdy njebudžeš wjace čorna zdrasćena?” běchu dalše prašenja. Moju wotmołwu, zo to chwilku trać budže, zo pak při tym tež jich pomoc trjebam, woni spokojni při wzachu.

W lěcu praji holčka, cyle bjez zwiska, naraz ke mni: „Knjeni Kralowa, ty njejsy wjace tak zrudna.” „Na čim ty to pytnješ?” so woprašach. „Nimaš wjace čorne drasty zdrasćene!” bě jeje wotmołwa.

Borbora Kralowa

Twari my ptaču chěžku z džědom

„Štó chce pilnych rjemjeslnikow ...” w Malešecach widžeć, tón dyrbeše 14. małego róžka pola nas nimo kuknyć. My, džěci pěstowarnje smy hišće před krótkim na ptačim kwasu spěwy kaž „Pip, pip, pip přez woknješko...” spěwali. Tak rozsudžichmy so, ptačkam, kotrež pola nas wo zornjatka proša, nowu ptaču chěžku twarić. Problem bě: Kak, hdže a z čeho so chěžka twari? Telko zdaća wo twarjenju chěžkow my tola nimamy. Ale mějachmy wulke zbožo. Wagnerec džěd je nas do potajnstwa twara ptačeje chěžki zawjedł. Ani wo material so njetrjebachmy starać. Blidarnja Alexander Stübner z Barta jón nam dari. Na dnju

Valentina chwatachmy wšitcy do pěstowarnje, w tobołce hamor a pěskowu papjeru. Kajki bě to wšelakory material, kotryž bě Wagnerec džěd sobu přinjesł? Małke deski, wjetše deski, hozdžiki, klěšće atd. Po rozjasnjenju grata, smědžachmy so sami wuspytać: hozdžik do ruki wzać a na njón klepnyć a nic na porst. Sprawnje prajene, druhdy so nam

to tež sta. Ale žadyn mišter njeje hišće z njebyes padnył. Desku rjenje šudrować a štož bě derje snědał, móžeše tež křiwe hozdže z deski zaso z klěščemi wučahnyć. Jedyn, dwaj, tři a ptačeje chěžce běštej natwarjenej.

Luby Wagnerec džědo, dopoždny z Tobu bě super a jeli raz pomoc při twarjenju trjebaš, přińdžemy rady k Tebi. A tež knjezej Stübnerkej rady w blidarni wupomhamy - wšako nětko wěmy, kak to dže. Džakuju za wosebite dopoždny, praja džěci Witaj-pěstowarnje „K wódnemu mužej”.

Wotrowske džěći wotkryja jutrowne symbole

W póstnym času přihotujemy so zhromadnje z džěćimi na jutry. Přez swoju smjerc a swoje zrowastanjenje je nam Jězus swoju lubosć dariť. Čěrpjenje a zrowastanjenje wobhladujetej so w zwisku a wozjewjeja so jako wjesote poselstwo. Tohodla maja křiž, jako znamjo křesćanow a jutrowna swěčka jako symbol za zrowastanjenje w našim žiwjenju wulki wuznam. Wopyty na kěrchowje abo wobhladanje jutrowneje swěčki zmóžnja, z džěćimi wo smjerci rěčeć.

Póstny čas

so wzdać - džělić

Wopyt kěrchowa

Džěći widža, kak su rowy wosadžane a wupyšene.

Džěći pokazaja row, kotryž ze staršimi wopytuja a mjenuja mjeno.

Wostanjemy při rowje, modlimy so abo wuprajimy próstwu.

Jutrowna swěčka

zrowastanjenje
swěca-ćoptota-žiwjenje

Džěći powědaja, hdže su swěto jutrowneje swěčki widželi:

při wołtarju
při křčiznach
k narodninam
na rowje

Džěći w našim zarjadnišću maja hłuboki počah ke křižerjam, kotrež w serbskich wosadach zrowastanjenje Chrystusa wozjewjeja. Wjele džěći přewodža nana, džěda abo znateho při zastaranju a pyšenju konja abo kěrluše spěwajo jutrońčku w procesionje. Kóžde lěto přeprosymy sej křižerja do pěstowarnje, kotryž nam wjele wo nałožku wokoło jutrow w našej domiznje powěda a pokazuje. Tež džěći so jako křižerjo předrasća a zalězu na swoje wupyšene drjewjane koniki. K tomu spěwaja cyle wótre spěw: „Zwony rjenje zazwonja...“ Před tym pak so sekla za konja z pisanymi kwětkami wumoluje. Wšitcy so jara prócuja, wšako ma kón za jutrońčku rjany być a wšěch druhich zwjeselić.

Lětsa chcemy wšě džěći tež z druhich pěstowarnjow a hortow SŠT namołwić, seklu za konja namolować. Předłoha wuleži pola kubłarkow. Dwě najrjeńšej sekli z kóždeje pěstowarnje so wuzwola, mytuja a w staršiskim lisće wozjewja.

Hańžka Nawcyna, wjednica

Zeleny štwórtk z džěćimi

Tež w pěstowarni dožiwja džěći póstny čas wot popjelnjeje srjedy do wulkeho pjatka. Póstny čas pomha nam bóle na Boha a sobu-čłowjekow džiwać, druhim dobroty wopokazać, so posćić abo něčeho so wzdać.

W „Božich hodžinkach“ wokoło zeleneho štwórtka powědam džěćom wo zetkanju Jězusa ze swojimi wučomnikami na poslednim wječoru před swojej smjerću a kak je chléb a wino z nimi džělił. Runje tak zhonja džěći, kak sej w tehdyšim Orienće ludźo před zastupom do domu jich próšnej noze wot služobnych myć dachu. Dale słyša, kak je na tutym wosebitym wječoru Jězus sam swojim wučomnikom noze mył, zo by jim pokazał, zo ma kóždy raz druhemu služić a so ponižić móc.

Blido kryjemy z běłym rubom a wupyšimy je ze zelami. Srjedź blida stajimy chléb a winowu brěčku. Symbolisce wumyju někotrym džěćom po orientalskim wašnju noze. Chléb a brěčka so nětko swjatočnje a kedźbliwje džěla. K tomu prajimy sej Jězusowe słowa wo „chlěbje a kreji žiwjenja“.

Po tym podamy so kóždy z jednej zaswěćenej swěčku k brunemu rubišku na zemi. Rubiško je za nas zahroda Getsemani. Přez wobrazliwe předstajenje a dožiwjenje stawizny ze wšěmi zmysłami móža so džěći derje do situacije Jězusa podać a začuja, kajki strach je Jězus před zajećom a smjerću měł. Zhromadnje modlimy so Wótrěnaš. Na rubiško položimy symbolisce jednory křiž abo druhdy černitu krónu a tři hordže a zawodžěmy wšitko z čornym rubiškom. Džěći pak wědža, zo so na třěćim dnju něšto wulkotneho stanje - mjenujcy zrowastanjenje Jězusa.

Kristina
Wjaćawkowa,
kubłarka za nabožinu

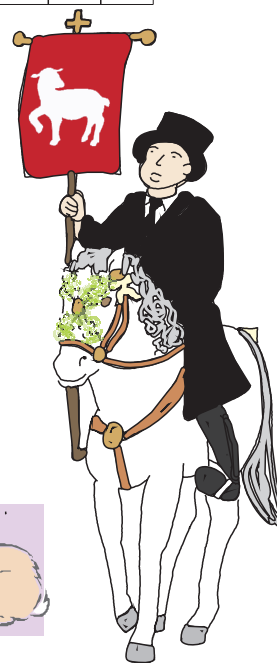
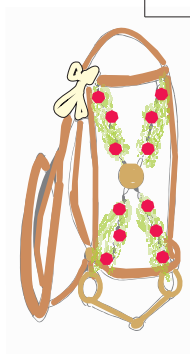
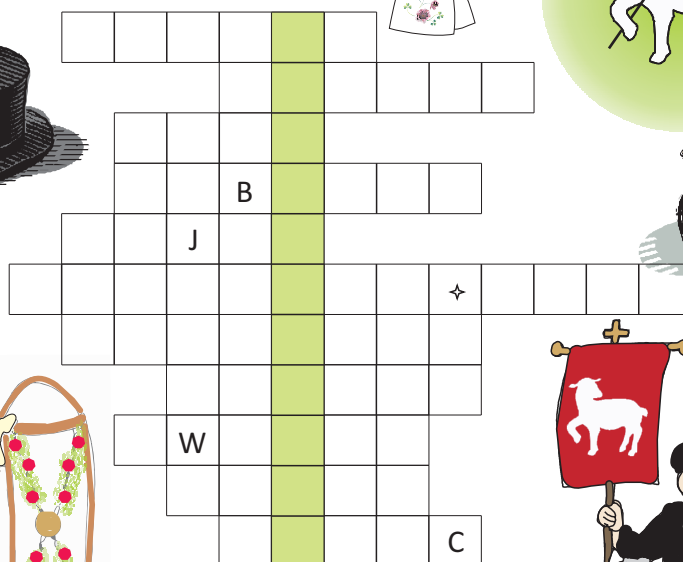
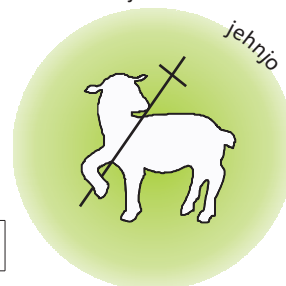
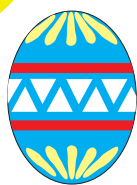
Serbska pěstowarnja „Dr. Jurij Mlynk“ Ralbicy

2011/04/20

Jutrowne hódančko

Napisaj wšitke słowa tak do křižowki, zo móžeš padorunje w zelenych kašćikach swjedżeń wučitać, na kotryž so hižo někotre tydzenje přihotujemy! Pomoc namakaš w němskim lisće na stronje 11.

Literarne pokiwy

Amelie Fried; Jacky Gleich: Hat Opa einen Anzug an? Wien 2005. Za džěci wot 5 lět sem.

Tute prašenje staji sej Bruno na pohrěbje swojeho lubowaneho džěda. Z wulkej wćipnotu chce hólčec wšitko wo smjerći wědžeć. Bjezradnosć dorosćenych a kak hólč pohrěb a čas po tym dožiwi, so čući wje a cyle njesentimentalnje předstaja. Bolosć a zrudoba přeměnitej so poněčim na lube dopomnjeće, kotrež přeco mjenje boli.

Ann de Bode; Rien Broere: Opa kommt nicht wieder. Hamburg 1999. Kniha hodži so za džěci wot 4 lět sem.

Florian wróci so wjesoty ze šule – ale cyły dom je poły zrudnych swójbných. Hólč dožiwi smjerć džěda najprjedy jako wěc dorosćenych. Florian ma wjele prašenjow a chce sam kontakt z džědom nawjazać. Pisa džědej list.

Theresia Kubašec; Marija Čornakec: Zrudna kwětka. čišćernja Delany 1997, hižo za najmjenje džěci

Knižka powěda wo krótkim přecelstwje kwětki ze sněženku. Sněženka kwětku w zymje zawodžěje a škita. W nalěcu dyrbi sněženka roztać-wumrěć, ale zwostanje dopomnjeće na zhromadny čas. „Džak ći, sotřička kwětka. nětko du zaso k njebju. A hdyžkuli k

njebju pohladnješ, pomysli sej na mnje! Tež ja tebje njezabudu!“

Éric-Emmanuel Schmitt. Oskar a růžojta dama, přeložil: Rolf Hrjehor, čišćernja Delany

Džesaćlětny hólč leži na leukemiju ćežko chory w chorowni. Jenow dušepastyrskaj pomocnicu, kotraž jeho wopytuje, so derje rozumi. Přeziwi kóždy dzeń swojeho zbywaceho žiwjenja kaž by jedne lěto za njeho było. Na namjet započina Bohu listy pisać, w kotrychž wo svojich bolosćach, starosćach a wjeselach powěda.

Stajejo prašenje za žiwjenjom nastanje bliski počah k Bohu a přihot na smjerć.